Reakce ČNB na tiskovou zprávu ČASF ze dne 15. dubna 2026

15.4.2026 - Jakub Holas | Česká národní banka

Česká národní banka (ČNB) odmítá tvrzení České asociace společností finančního poradenství a zprostředkování (ČASF), která ve své tiskové zprávě předkládá řadu věcně nesprávných a zavádějících informací.

Nejedná se o novou regulaci ani gold-plating. Pravidla odměňování vázaných zástupců vyplývají ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu a z unijní regulace. Nejde o iniciativu ani „regulaci" ČNB. Jako orgán dohledu je ČNB povinna platnou právní úpravu uplatňovat a zajistit její účinné prosazování v praxi. Svůj výklad jsme zveřejnili v květnu 2024 a v únoru 2026 jej jasně potvrdil i evropský dohledový orgán ESMA (mimochodem na základě dotazu od ČASF).

Český zákon se přitom v dané věci úzce drží toho, co vyžadují unijní předpisy a nejde nad jejich rámec a ČNB toto plně respektuje. Právní úprava stanoví pouze minimální požadavky a ponechává investičním zprostředkovatelům dostatečný prostor přizpůsobit systém odměňování jejich obchodnímu modelu. Režim celkové úpravy povinností – dáme-li stranou odměňování – je přitom pro ně výrazně jednodušší a mírnější než pro obchodníky s cennými papíry, ať jde např. o požadavky na kapitálovou přiměřenost, nebo reporting. Tvrzení ČASF, že současný postup ČNB se neopírá o evropskou a národní legislativu, je vysloveně nepravdivé.

ČNB ztráty spotřebitelů neřeší? Právě naopak. ČNB se dlouhodobě soustavně věnuje zvyšování informovanosti spotřebitelů o povaze rizikových investic, včetně korporátních dluhopisů, a o své roli při schvalování prospektů. Opakovaně zdůrazňuje, že schválení prospektu neznamená posouzení ekonomické kvality ani bezpečnosti dané investice. Stejně tak se ČNB věnuje distribuci fondů kvalifikovaných investorů, do nichž plynou vysoké investice.

ČASF se v tiskové zprávě odvolává na studii agentury Surveilligence,[1] dle které od roku 2013 skončilo v insolvenci 259 emitentů s dluhopisy za bezmála 57 miliard Kč. Zcela však již opomíjí další poznatek studie, a to že až třetina získaných prostředků zejména z krátkodobých emisí je spotřebována na administraci a provize prodejních sítí, nikoliv na investiční záměr.

ČNB nicméně nedohlíží nad tzv. přímou distribucí dluhopisů emitenty a nemá k tomu žádnou pravomoc. Dluhopisy nabízené na základě schváleného prospektu, stejně jako fondy kvalifikovaných investorů, mohou být distribuovány rovněž prostřednictvím investičních zprostředkovatelů a jejich vázaných zástupců. Právě zde vzniká prostor pro střet zájmů, neboť provizní nastavení může motivovat k upřednostňování rizikovějších produktů s vyšší odměnou. Pokud ČASF upozorňuje na miliardové ztráty klientů, měla by vítat regulaci, která vázaným zástupcům investičních zprostředkovatelů brání tlačit rizikovější produkty kvůli vyšším provizím.

„56 stížností"? Zkreslené číslo. ČNB ročně obdrží téměř 300 stížností na finanční poradce, z toho více než čtvrtina se týká nabízení investic. Těchto 56 stížností za rok 2024 ČASF zcela nesmyslně prezentuje jako zanedbatelné číslo. Za každou stížností přitom stojí konkrétní spotřebitel, který se domnívá, že byl poškozen. Navíc počty stížností narůstají a jen za loňský rok činí nárůst zhruba 25 %. Zkušenosti dohledu ukazují, že část škod se projeví až s časovým odstupem a řada zákazníků si poškození vůbec neuvědomí. Úkolem dohledu není čekat na tisíce stížností, ale aktivně předcházet situacím, které k nim vedou.

Zásadní je proto systémový dohled ČNB: v letech 2020–2025 jsme provedli kontroly u 64 investičních zprostředkovatelů, odhalili jsme téměř 250 zjištění a uložili pokuty v objemu milionů Kč. Většina kontrolovaných firem je přitom přímo členem ČASF.

ČASF namítá, že tato regulace bude mít dopad na domácnosti, neboť dojde k odlivu finančních zprostředkovatelů. Toto tvrzení nemá oporu v datech ani v reálném vývoji trhu. Naopak praxe ukazuje, že ačkoliv většina investičních zprostředkovatelů pravidla odměňování upravila v souladu s právní úpravou, počet zprostředkovatelů na trhu neklesá.

Proč je důležitá pevná složka odměny. Investiční zprostředkovatelé, resp. tzv. finanční poradci, se čím dál víc orientují na méně zkušené zákazníky. Sektor investičních zprostředkovatelů za rok 2024 předal pokyny k nákupu investičních nástrojů za více než 65 miliard Kč. Na provizích zprostředkovatelé v tomto roce obdrželi více než 3,6 miliardy Kč.

Naše dohledové aktivity přitom opakovaně odhalují zejména:

- nedostatečnou analýzu zákazníka, kdy investice neodpovídají jeho profilu, včetně prodeje vysoce rizikových produktů seniorům
- záznamy z jednání předvyplněné či podepsané osobami, které u jednání vůbec nebyly
- klíčové informace o nákladech a pobídkách dodané až po podpisu smlouvy – pokud vůbec
- kontrolní systémy, které existují „na papíře“, ale v praxi kontrolují desítky případů z desítek tisíc obchodů
- střet zájmů v odměňování – čistě provizní model tlačí zprostředkovatele prodávat to, co vynese jemu, bez ohledu na zájem zákazníka-investora
- aktivity vázaných zástupců mimo regulovaný rámec, včetně „tipaření“ rizikových investic, z čehož též investorům často vznikají nemalé ztráty.

Že jde o segment, který „funguje stabilně a nevykazuje systémové selhání“, je v přímém rozporu s realitou. ČNB nezpochybňuje roli finančních poradců při distribuci dlouhodobých investičních produktů, včetně DIP. Je však nezbytné omezit střet zájmů a prodejní tlak, protože špatné poradenství se zde neprojeví okamžitě, ale až po desítkách let. Srovnávání se zrušením někdejšího druhého pilíře je navíc fakticky nepřesné – šlo o politické rozhodnutí, nikoli o důsledek regulace či dohledu ČNB.

Zavedení povinné fixní složky odměny není svévolným administrativním zásahem, ale cíleným regulačním nástrojem zákonodárce, jehož cílem bylo především snížit závislost příjmů poradců na okamžité transakci, omezit prodejní tlak na zákazníka a zmírnit strukturální střet zájmů spojený s čistě provizním modelem a prodejem produktů, které prospívají pouze zisku finančního poradce, nikoli zákazníka.

ČASF hájí obchodní model svých členů. ČNB plní zákonný mandát ochrany spotřebitele/investora a efektivity a stability kapitálového trhu. Investiční zprostředkovatelé zásadně ovlivňují finanční rozhodnutí zákazníků s dlouhodobými a často nevratnými důsledky. Odměňování v tomto sektoru musí odrážet kvalitu poskytovaných služeb, nikoliv pouze objem prodeje. Povinná fixní složka odměny je nástrojem, který snižuje prodejní tlak a chrání zákazníky, kteří svěřují své – často celoživotní – úspory investičním zprostředkovatelům. ČNB nebude ustupovat mediálnímu tlaku lobbistických uskupení, ani obraně zavedených obchodních modelů.

Jakub Holas
ředitel odboru komunikace ČNB

https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/Reakce-CNB-na-tiskovou-zpravu-CASF-zedne-15.dub

na2026